

Korona Virüs Salgını Bağlamında Yerel Halkın Turistlere Yönelik Tutumları: Çanakkale Örneği*

Attitudes of Local People Towards Tourists as Part of the Coronavirus Pandemic: The Case of Çanakkale

Mutlu CAN¹, Berna KOÇHAN², Duygu Nedret ÇETİN³, Erol DURAN⁴

^{1,2,3,4}Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Çanakkale, Türkiye

ORCID:

M.C.: 0000-0002-0198-8378

B.K.: 0000-0003-4369-720X

D.N.Ç.: 0000-0001-9616-1260

E.D.: 0000-0003-0116-3189

Corresponding Author:

Mutlu CAN

Email:

cm.mutlucan@gmail.com

Citation: Can, M., Koçhan, B., Çetin, D. N. ve Duran, E. (2020). Korona virüs salgını bağlamında yerel halkın turistlere yönelik tutumları: Çanakkale örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, (Special Issue 5): 90-98.

Submitted: 02.11.2020

Accepted: 18.12.2020

Özet

2019 yılının son aylarında Çin'in Hubei eyaletine bağlı Wuhan şehrinde ortaya çıkan korona virüs (Covid-19) küreselleşmenin kaçınılmaz etkilerinden biri olan seyahatlerin artması ile birlikte kısa bir süre içerisinde birden fazla ülkeye yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak adlandırılan küresel salgın hastalık ilan edilmiştir. Korona virüsün küresel salgın hastalık ilan edilmesiyle birlikte insanlarda stres, bunaltı, gerginlik, kaygı ve korku gibi bir takım psikolojik tepkimeler görülmeye başlamıştır. Bunun yanı sıra korona virüs salgının yoğun olarak yaşandığı bölgelerin imajı büyük oranda zedelenmiştir. Günümüzde özellikle salgının az görüldüğü destinasyonlarda yaşayan insanlar arasında bu bölgelerden seyahat eden turistlere yönelik azalan güven ve artan endişe gibi sorunların ortaya çıkmasının kaçınılmaz olduğu görülmektedir. Bu çalışma korona virüs (Covid-19) salgın hastalığına bağlı olarak Çanakkale'de yaşayan yerel halkın turistlere yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada farklı demografik özelliklere sahip yerel halktan oluşan katılımcılar ile nitel araştırma yöntemlerinde yaygın bir şekilde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmeye tabii tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Korona Virüs, Yerel Halk, Tutum, Çanakkale

Abstract

The coronavirus (Covid-19), which emerged in Wuhan, China's Hubei province during the last months of 2019, has been spread in a short time with increased travel, which is one of the inevitable effects of globalization, and this global epidemic has been declared as a pandemic by the World Health Organization. Several psychological reactions such as stress, anxiety, tension, worry and fear have begun to be seen on people with the declaration of the coronavirus as a global epidemic. Beside this, the image of the regions where the coronavirus epidemic was intense has been greatly damaged. Nowadays, inevitable problems are occurring, such as a decrease of trust and an increase of anxiety—especially for the people living in destinations where the epidemic is less common to the tourists traveling from these regions. This study aims to examine the attitudes of the local people living in Çanakkale towards tourists due to the coronavirus (Covid-19) pandemic. According to this purpose, a semi-structured interview, which is widely used in qualitative research methods, was employed with participating local people of different demographic characteristics. The data obtained were subject to content analysis.

Keywords: Coronavirus, Local People, Attitude, Çanakkale

*Bu çalışma, 15-17 Ekim 2020 tarihinde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi tarafından düzenlenen "IV. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırma Kongresi"nde bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

İnsanoğlu tarih boyunca insanların toplu halde ölümlerine, hatta siyasal ve sosyal değişimlere sebep olan çeşitli salgın hastalıklara maruz kalmıştır (Yurdakul, 2015: 1). Bu hastalıklardan birisi de 21. yüzyılda ortaya çıkmış ve etkisi hala devam eden Covid-19 adı verilen korona virüsdür. Korona virüs ilk olarak 2019 yılının sonlarında Çin'in Hubei eyaletine bağlı Wuhan şehrinde ortaya çıkmıştır. Ancak salgının ortaya çıkmasının ardından yeterli önlemlerin alınmaması ve küreselleşmenin kaçınılmaz etkilerinden biri olan seyahatlerin artması ile birlikte virüs Çin haricinde 113 ülkeye yayılmıştır. Korona virüsün yayılma hızı ve şiddeti sebebiyle Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020'de küresel salgın (pandemi) ilan edilmiştir. Küresel salgının ilan edildiği aynı gün ise Türkiye'de ilk korona virüs vakası görülmüştür. Türkiye'de ilk vakanın görülmesinin ardından Bilimsel Danışma Kurulu'nun tavsiyeleriyle kamu ve özel sektörde esnek, dönüşümlü, uzaktan çalışma ve eğitim faaliyetlerinin uzaktan yürütülmesi gibi kararlar alınmıştır. Bu kararların alınmasında korona virüsün hızlı ve kolay yayılması etkili olmuştur. Korona virüs, virüse yakalanan bireylerin öksürme ve aksırmaları sonucu havaya yayılan damlacıkların solunması ve bu damlacıkların bulaştığı yüzeylere bireylerin elleri ile dokunarak damlacıkları yüz, burun, göz ve ağızlarına götürmeleri ile bulaşmaktadır. Bu virüse yakalanan kişilerde ateş, öksürük ve nefes darlığı gibi çeşitli belirtiler görülmektedir. Bunun yanı sıra virüs kronik hastalığa sahip olan ya da yaşlı bireylerde ölümcül bir etkiye sahip olmaktadır (Richter, 2003: 340; Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, 2020: 5-6; Türkiye Bilimler Akademisi, 2020: 30). Bu nedenle dünya genelinde enfeksiyon kontrolüne ve aşı üretimine odaklanılmıştır (Hatun, vd., 2020: 535). Ancak korona virüs insanların fiziksel sağlığını etkilemesinin yanı sıra kaygı bozukluğu, panik, kayıp, keder ve depresyon gibi çeşitli psikolojik tepkimeleri de ortaya çıkartmıştır (Qui, vd., 2020: 2). Çünkü enfekte ve ölüm oranının yüksek olması doğal olarak insanlarda korona virüs hakkında endişe duyulmasına sebep olmaktadır. Bununla birlikte virüs insanlarda enfekte olma riskine karşı yakın mesafeden temas konusunda korku yaratmaktadır. Örneğin Asya'nın güney ve güneydoğu bölgelerinde yaşayan insanlar Çin'de yaşayan insanlar ile temasta bulunmaktan korkmaktadır. Güney Kore'de ise insanların yüz yüze etkileşimi en az seviyeye indirmek amacıyla uygulanan izolasyon çalışmaları Koreli bir takım insanı "CoronaBlues" adı verilen depresyona sokmuştur (Lin, 2020: 1; Bae ve Chang, 2020: 2). Dolayısıyla bu çalışma korona virüs (Covid-19) salgınına bağlı olarak Çanakkale'de yaşayan yerel halkın turistlere yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda korona virüs bağlamında yerel halkın Çanakkale'yi ziyaret eden turistlere yönelik göstermiş oldukları tutum hakkında bilgi sağlayacak olması bakımından önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmekte olup ileride gerçekleştirilecek çalışmalara öncülük edebileceği öngörülmektedir

2. İLGİLİ YAZIN

Turizm planlamasında ve gelişiminde önemli olan paydaşlardan birisi de bölgede bulunan yerel halktır (Büyükkuru, 2019: 16). Çünkü turizm, yapısı itibariyle bölgeyi ziyaret eden turistler ile o bölgede yaşamını sürdüren yerel halkın etkileşimini kaçınılmaz kılmaktadır. Turistler ile yerel halk gerek sosyo-kültürel gerekse sosyo-ekonomik etkileşim içinde bulunmaktadır. Turist ile yerel halk arasındaki bu etkileşim alışverişte, otelde, plajda, diskoda, restoranda, otobüste veya yol üzeri gibi farklı ortamlarda gerçekleşebilmektedir (Kozak, vd., 2013: 88). Sutton (1967) yerli halk ve turist arasındaki bu etkileşimin her iki tarafın anında tatmin araması sebebiyle geçici olduğunu belirtmektedir. Turist bu etkileşimde yeni veya sıra dışı deneyimler elde etmek isterken yerel halk ise bu etkileşimi "her zamanki gibi iş" anlayışı ile görebilmektedir. Ayrıca Sutton (1967) bu iki grup arasında kültürel farklılıklar olduğu için temasların da olumsuz yönde olabileceğini öne sürmüştür. Reisinger ve Turner (1998) tarafından gerçekleştirilen araştırmada yerel halk (hizmet sağlayıcıları) ile turistler arasındaki kültürel farklılıklar incelenmiştir. Araştırmaları sonucunda,

Avustralyalı yerel halk ile Koreli turistler arasında, etkileşim, duyguları ifade etme ve iletişim tarzı yönünden kültürel farklılıklar olduğunu bulmuşlardır. Özmen (2007: 26) yerel halk ile turistler arasındaki ilişkinin olumlu ve uyumlu olabilmesi için her iki tarafında kültürel ve ekonomik düzeylerinin benzer olması gerektiğini belirtmektedir. Aksi takdirde yerel halk kültürel ve ekonomik farklılıkların yaşam biçiminde sorunlar ortaya çıkarabileceğini düşünerek tepki gösterebilir hatta yabancıları düşman olarak görmeye başlayabilir (Kozak, vd., 2013: 92).

Kültürel ve ekonomik farklılıklar yerel halk ile turistler arasındaki sorunların kaynağı gibi gözüktüyorsa da salgın hastalıklarında yerli halk ve turist arasında sorun teşkil etmesi mümkündür. Nitekim korona virüs (Covid-19) birçok bölgede yerel halkta stres, çaresizlik, endişe ve korku gibi farklı ruhsal rahatsızlıklar ortaya çıkartmıştır (Zhang ve Ma, 2020; Wang, vd., 2020). Bu ruhsal rahatsızlıklar ile birlikte bazı topluluklarda ayrımcılık gelişmiştir. Tayvanlı yerel halkın, Hong Konglu insanlar ile temas kurmaktan korkması bu duruma verilecek en iyi örneklerden birisidir (Lin, 2020: 1). Yeni Zelanda da ise Maoriler olarak bilinen yerel halk yabancıları bölgeden uzak tutmak için yollara bloklar koymuş ve “topluluğumuzdan uzak durun” mesajı vermişlerdir (Carr, 2020: 497).

Alan yazın incelendiğinde korona virüs (Covid-19) çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalarda genellikle salgının sosyo-ekonomik etkiler açısından (Nicola, vd., 2020; Atkeson, 2020; Zeren ve Hızarcı, 2020; Fernandes, 2020), turizme olan etkileri bakımından (Alaeddinoğlu ve Rol, 2020; Aydın ve Doğan, 2020; Acar, 2020; Demir, vd., 2020; Özçoban, 2020), psikolojik etkiler açısından (Bilge ve Bilge, 2020; Tönbül, 2020; Zhang ve Ma, 2020; Wang, vd., 2020), ve antropolojik sonuçları bakımından (Özkoçak, vd., 2020) ele alındığı görülmektedir. Ancak korona virüs (Covid-19) kapsamında yerel halkın turistlere karşı tutumunu ele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bağlamda çalışmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı korona virüs (Covid-19) salgın hastalığına bağlı olarak Çanakkale’de yaşayan yerel halkın turistlere yönelik tutumlarını incelemektir. Bu kapsamda derinlemesine bilgi edinmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir teknik olmasıyla ön plana çıkmaktadır. Kişilerin olaylara ve olgularla ilişkin görüşlerinin, deneyimlerinin, duygusal birikimlerinin, algı ve değerlerinin tespit edilmek istendiği durumlarda kullanılan görüşme tekniği, detaylı bilgi sunabilmesi ve uygulamasının kolay olması bakımından tercih edilmektedir (Fossey, vd., 2002). Görüşme formu 9 adet yarı yapılandırılmış sorudan oluşmaktadır. Korona virüs (Covid-19) salgını nedeniyle görüşmelerin bir kısmı çevrimiçi (online) bir kısmı ise yüz yüze olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Görüşme kapsamında elde edilen veriler içerik analizine tabii tutulmuştur. Bu sayede elde edilmiş olan yazılı ve sözlü metinlerin sınıflandırılmış bir şekilde daha küçük birimlere ya da temalara ayrılmasına olanak sağlanmış olacaktır (Stemler, 2000: 1). Böylece hangi düşünceye, olaya ya da kavrama ne düzeyde vurgu yapıldığına odaklanılacaktır (Kozak, 2018: 125).

Çanakkale’de ikamet eden yerel halk çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. 2019 yılı sayımlarına göre Çanakkale’de 542.157 kişi ikamet etmektedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2020). Bu bağlamda Çanakkale’de ikamet eden 12 kişi örneklem grubuna dâhil edilerek görüşme gerçekleştirilmiştir. Kozak (2018: 103) görüşme yoluyla elde edilen verilerin kaliteli ve tekrar edilebilir olabilmesi için 12-15 arasında kişiyle görüşme gerçekleştirilmesinin yeterli olabileceğini belirtmiştir. Görüşmeye dâhil edilecek kişiler olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden birisi olan kolayda örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Kolayda örnekleme tekniğinin kullanılma amacı, verilerin daha hızlı ve düşük maliyetli bir şekilde elde edilmesidir (Karagöz, 2019: 268).

4. BULGULAR

Görüşmeye katılan yerel halkın demografik özelliklerine detaylı bir şekilde Tablo 1’de yer verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların 7’si 18-25 yaş aralığında, 5’i ise 26-35 yaş aralığındadır. Bu durumda katılımcıların genç ve orta yaş grubuna dâhil olduğunu göstermektedir. Katılımcıların cinsiyetlerine bakıldığında ise 7’sinin erkek, 5’inin ise kadın olduğu görülmektedir. Öte yandan katılımcıların eğitim düzeyleri incelendiğinde 7’si lisans, 3’ü ön lisans ve 2’si yüksek lisans mezunundan oluşmaktadır. Bu bakımdan katılımcıların eğitim seviyelerinin en az ön lisans düzeyinde olduğunu söylemek mümkündür. Son olarak görüşmeye katılan yerel halkın çeşitli meslek gruplarına mensup olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Görüşmeciler	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Meslek
G1	25	Erkek	Lisans	Öğrenci
G2	24	Erkek	Lisans	Motorlu Kurye
G3	26	Erkek	Lisans	Müzisyen
G4	23	Kadın	Lisans	Turizmci
G5	22	Erkek	Ön Lisans	Aşçı
G6	23	Kadın	Lisans	Resim Öğretmeni
G7	28	Erkek	Ön Lisans	Mağaza Sorumlusu
G8	24	Kadın	Lisans	Resepsiyonist
G9	24	Erkek	Ön Lisans	Garson
G10	33	Kadın	Lisans	İşletmeci
G11	33	Erkek	Yüksek Lisans	Belediye Çalışanı
G12	31	Kadın	Yüksek Lisans	Memur

Katılımcıların korona virüs bağlamında turistlere yönelik tutumlarına Tablo 2’de yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde, katılımcıların korona virüsü toplumsal sorunlara neden olan bir hastalık (4), ölümcül bir virüs (3), bilinmeyen bir virüs (2), bulaşıcılığı yüksek bir virüs (2), insan sağlığını olumsuz etkileyen bir virüs (2), insan sağlığının önemini hatırlatan bir hastalık (2) ve büyük bir kriz (2) olarak ifade ettikleri görülmektedir. Bu ifadeler korona virüsün sağlığa olan olumsuz etkilerine ek olarak toplumsal etkileriyle de ön plana çıktığını; bilinmezlik, bulaşıcılık ve ölümcüllük gibi etkileriyle insanlar üzerinde endişe ve korku yarattığını göstermektedir.

Katılımcıların Türkiye’de korona virüs bağlamında alınan tedbirler hakkındaki görüşleri değerlendirildiğinde çoğunluk tedbirlerin yetersiz olduğunu (7) ve halkın tedbirler konusunda bilinçsiz olduğunu (4) belirtmiştir. Katılımcılar arasında tedbirlerin geç alındığı (2) ve tedbirlerin yeterli olduğu (2) görüşleri de bulunmaktadır.

Korona virüsün Çanakkale turizmine etkisi hakkında katılımcıların yarısı virüsün turizmi etkilemediğini (6) belirtirken diğer katılımcılar ise turizmi etkilediğini (4) ve turist sayısının azaldığını (2) belirtmiştir.

Katılımcıların Çanakkale’yi ziyaret eden turistler hakkındaki düşüncelerine bakıldığında hem olumlu hem de olumsuz görüşlerin yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğu turistlere olumsuz yaklaşmakta ve bu doğrultuda turistlerin şehrin sağlığı için tehlike oluşturduklarını (7), kurallara yeterince uymadıklarını (5) ve virüs bulaştırdıklarını (2) ifade etmektedir. Az sayıda katılımcı ise kurallara uydukları sürece turistlerin sorun oluşturmadıklarını (2) belirtmiştir.

İşletmelerin ve yerel yönetimin aldığı tedbirler hakkındaki bilgiler ve düşünceler değerlendirildiğinde katılımcıların tamamı bu konuda bilgisinin olduğunu belirtmiştir. Çoğunluk

tedbirlerin yetersizliği (8) üzerinde dururken, tedbirlerin bir kısmı yeterli (3) görüşü de belirtilmiştir.

Katılımcılara Çanakkale'yi ziyaret eden turistlerin salgın kurallarına uyup uymadıkları hakkındaki görüşleri sorulduğunda turistlerin kurallara uymadığı (6) görüşü çoğunluk oluştururken, turistlerin bir kısmının kurallara uyduğu (4) ve turistlerin genel olarak kurallara uyduğu (2) görüşleri de yer bulmuştur.

Katılımcıların çoğunluğu turistler ile sosyal temasta bulunma amaçlarının genellikle iş gereği (7), bazıları ise arkadaş ve akraba ziyareti gereği (2) olduğunu belirtmiş, diğer katılımcılar ise sosyal temasta bulunmadıklarını (3) ifade etmişlerdir.

Herhangi bir sebeple turistlerle sosyal temas kurmaları sonucunda hissetmiş oldukları ruhsal rahatsızlıklar konusunda ise katılımcılar en çok korku (8), endişe (4) ve stres (4) yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunların yanına tedirginlik, panik, kaygı ve gerginlik gibi duyguları da eklemişlerdir. Katılımcıların bir kısmı ise rahatsızlık duymadıklarını (3) ifade etmişlerdir.

Katılımcılar turistlere yönelik alınması gereken tedbirler konusunda ise maske kullanımı (4), sosyal mesafe (3), test yapılması (2) ve dezenfektan kullanımı (2) önerilerinde bulunmuşlardır.

Tablo 2. Korona Virüs Bağlamında Yerel Halkın Turistlere Yönelik Tutumları

Yerel halkın korona virüs hakkındaki düşünceleri	Toplumsal sorunlara neden olan hastalık (4)
	Ölümcül bir virüs (3)
	Bilinmeyen bir virüs (2)
	Bulaşıcılığı yüksek bir virüs (2)
	İnsan sağlığını olumsuz etkileyen bir virüs (2)
	İnsan sağlığının önemini hatırlatan bir hastalık (2)
Yerel halkın Türkiye'de alınan tedbirler hakkındaki düşünceleri	Büyük bir kriz (2)
	Tedbirler yetersiz (7)
	Halk tedbirler konusunda bilinçsiz (4)
	Tedbirler geç alınmış (2)
Korona virüsün Çanakkale turizmine etkisi	Tedbirler yeterli (2)
	Çanakkale turizmi etkilememiştir (6)
	Çanakkale turizmini etkilemiştir (4)
	Turist sayısı azalmıştır (2)

Yerel halkın Çanakkale'yi ziyaret eden turistler hakkındaki düşünceleri	Şehrin sağlığı için tehlike oluşturuyorlar (7) Kurallara yeterince uymuyorlar (5) Virüs bulaştırıyorlar (2) Kurallara uydukları sürece sorun oluşturmuyorlar (2)
Yerel halkın, işletmelerin ve yerel yönetimin aldığı tedbirler hakkındaki bilgisi ve düşüncesi	Bilgim var (12) Tedbirler yetersiz (8) Tedbirlerin bir kısmı yeterli (3)
Çanakkale'yi ziyaret eden turistlerin salgın kurallarına uyum göstermesi	Kurallara uymuyorlar (6) Bir kısmı kurallara uyuyor (4) Kurallara uyuyorlar (2)
Yerel halkın turistler ile sosyal temasta bulunma amacı	İş gereği (7) Sosyal temasta bulunmuyorum (3) Arkadaş veya akraba ziyareti gereği (2)
Yerel halkın sosyal temas sonucunda hissetmiş olduğu ruhsal rahatsızlıklar	Korku (8) Endişe (4) Stres (4) Tedirginlik (2) Panik (2) Kaygı (2) Gerginlik (2) Rahatsızlık duymuyorum (3)
Turistlere yönelik alınması önerilen tedbirler	Maske kullanımı (4) Sosyal mesafe (3) Test yapılmalı (2) Dezenfektan kullanımı (2)

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda yerel halk korona virüsü bilinmez, bulaşıcı ve ölümcül kelimeleri ile birlikte ifade etmekte ve toplumsal sorunlara yol açan, kriz yaratan bir virüs olarak tanımlamaktadırlar. Bu tanımlamalar dahi korona virüsün insanlar üzerindeki olumsuz etkisinin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Salgın süreci ile birlikte sosyal, ekonomik vb. konularda olumsuz değişimlerin yaşanması insanların psikolojilerinin kötü etkilenmesine neden olmuştur. Tüm bu olumsuz gelişmeler ile birlikte bir yandan virüs ile mücadele ederken bir yandan da kendi ruhsal sağlıklarını korumaya çalışmışlardır. Virüsün kendi tehlikesinin yanında endişe, korku, stres, panik gibi psikolojik rahatsızlıkları da tetiklediği söylenebilir. Böyle bir ortamda turizmin sürdürülmesinde bazı sıkıntılar oluşabilmektedir. Yerel halk, bölgeyi ziyaret eden turistlere karşı ön yargılı olabilmektedir. Bu ön yargının azalabilmesi için de yeterli tedbirlerin alınması ve kurallara uyulması gerekmektedir. Yerel halkın ve turistlerin şehrin bu konuda alınan tedbirler bakımından güvenli olduğuna inanması turizm için önem arz

etmektedir. Aksi takdirde yerel halk ile turistler arasında bir çatışma ortamı oluşabilir. Bu durum salgın sonrası gerçekleşecek seyahatlerin seyrini olumsuz yönde etkileyebilir.

Çalışmada, korona virüse yönelik alınan tedbirleri yerel halkın yetersiz bulduğu ve halkın da tedbirler konusunda yeterince bilinçli olmadığı görülmüştür. Çanakkale turizminin yalnızca sezonun ilk ayında korona virüsten olumsuz etkilendiği sezonun diğer aylarında ise yoğun dönem geçirdiği ve virüsten olumsuz yönde etkilenmediği tespit edilmiştir. Bu nedenle turizm sektörünün olumsuz etkilenmediği görüşü ön plana çıkmaktadır. Sezonun diğer aylarında turizm açısından yoğun dönem geçiren Çanakkale halkı, şehri ziyaret eden turistlerin çoğunluğunun kurallara uymadığını ve şehir için tehlike oluşturduğunu düşünmektedir. Bunun yanı sıra yerel halk işletmelerin ve yerel yönetimlerin aldığı önlemler konusunda bilgisinin olduğunu fakat tedbirleri yetersiz bulduğunu ifade etmiştir. Tüm bu etkenler genellikle iş gereği turistlerle sosyal temasta bulunan yerel halk üzerinde korku, endişe, stres gibi duygulara yol açmış ve yerel halkın turistlere ön yargı ile yaklaşmalarına neden olmuştur. Bu durum korana virüsün diğer birçok alan gibi turizm üzerinde de büyük bir etkisinin olduğunu göstermektedir.

Korona virüs tedbirleri kapsamında alınması gereken önlemlerden öne çıkanlar ise mesafenin korunması, maske kullanımına dikkat edilmesi, test yapılması ve dezenfektan kullanımı olmuştur. Turizm için önerilen önlemlerin korana virüsle mücadele için kullanılan genel önlemlerle benzer olduğu söylenebilir. Bu önlemlerin daha yaygın bir şekilde uygulanabilmesi için hem işletmelerin hem de turistlerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca yerel yönetimlerin, işletmelerin ve turistlerin önlemlere uyup uymadığı konusunda denetimlerini artırması, işletmeleri ve turistleri bu konuda daha bilinçli ve dikkatli olmaya itecektir. Bu şekilde hem toplum sağlığı korunmuş olacak hem de yerel halkın turistlere yönelik olumsuz tutumlarının ortadan kaldırılması sağlanacaktır.

Çalışmanın amacı, Çanakkale’de yaşayan yerel halkın, turistlere yönelik tutumlarını korona virüs (Covid-19) salgın hastalığı açısından incelemektir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, Çanakkale halkında şehri ziyaret eden turistlerin toplum sağlığını olumsuz yönde etkilediği düşüncesinin hâkim olduğu görülmektedir. Ayrıca iş nedeniyle turistler ile temas halinde bulunan halkta korku endişe, stres gibi çeşitli psikolojik tepkimeler görülmeye başlanmıştır. Bu durumun ise yerel halkın turistlere yönelik olumsuz davranışlar sergilemesine neden olabileceğini göstermektedir.

Çalışma tarihi, kültürel ve doğal çekicilikler bakımından önemli bir destinasyon olan Çanakkale ile sınırlandırılmıştır. Bir sonraki çalışmalarda araştırmacılar, salgın kapsamında yerel halkın turistlere yönelik tutumlarını tespit etmek için farklı sorular ilave edebilir ve nüfusun daha az ya da daha fazla olduğu destinasyonlarda araştırma yapabilirler. Ayrıca bir çalışmada, turistlerin yoğun olarak ziyaret ettiği bölgelerde yaşayan yerel halk ile turistlerin az ziyaret ettiği bölgelerde yaşayan yerel halkın tutumlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, Y. (2020). Yeni koronavirüs (covid-19) salgını ve turizm faaliyetlerine etkisi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 7-21.
- Alaeddinoğlu, F. & Rol, S. (2020). Covid-19 pandemisi ve turizm üzerindeki etkileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Salgın Hastalıklar Özel Sayı*, 233-258.
- Atkeson, A. (2020). What will be the economic impact of COVID-19 in the US? Rough estimates of disease scenarios. National Bureau of Economic Research, (No. w26867). <https://www.nber.org/papers/w26867>
- Aydın, B. & Doğan, M. (2020). Yeni koronavirüs (Covid-19) pandemisinin turistik tüketici davranışları ve Türkiye turizmi üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi. *Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi*, 6 (1), 93-115.

- Bae, Y. S. & Chang, J. P. (2020). The effect of coronavirus disease-19 (COVID-19) risk perception on behavioural intention towards 'untact' tourism in South Korea during the first wave of the pandemic (March 2020). *Current Issues in Tourism*, Çevrimiçi Yayın.
- Bilge, Y. & Bilge, Y. (2020). Koronavirüs salgını ve sosyal izolasyonun psikolojik semptomlar üzerindeki etkilerinin psikolojik sağlık ve stresle baş etme tarzları açısından incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 23(Ek-1), 38-51.
- Büyükkuru, M. (2019). Turizm etkilerinin yerel halk ve diğer paydaşlar tarafından değerlendirilmesine yönelik karşılaştırmalı bir araştırma: Nevşehir örneği. (Doktora Tezi). Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Carr, A. (2020). COVID-19, indigenous people and tourism: a view from New Zealand, *Tourism Geographies*, 22:3, 491-502.
- Demir, M., Günaydın, Y. & Demir, Ş. (2020). Koronavirüs (Covid-19) salgınının Türkiye'de turizm üzerindeki öncülleri, etkileri ve sonuçlarının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6 (1) , 80-107.
- Fernandes, N. (2020). Economic effects of coronavirus outbreak (covid-19) on the world economy. SSRN'de ön baskı.
- Fossey, E., Harvey, C., McDermott, F. & Davidson, L. (2002). Understanding and evaluating qualitative research. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 36(6), 717-732.
- Hatun, O., Dicle, N. A. & Demirci, İ. (2020). Koronavirüs salgının psikolojik yansımaları ve salgınla başa çıkma. *Turkish Studies*, 15(4), 531-554.
- Karagöz, Y. (2019). SPSS-AMOS-META Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği. Ankara: Nobel Akademi.
- Kozak, M. (2018). Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayın Teknikleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, N., Kozak, A. M. & Kozak, M. (2013). Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Lin, C. Y. (2020). Social reaction toward the 2019 novel coronavirus (COVID-19). *Social Health and Behavior*, 3(1), 1-2.
- Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Losifidis, C., Agha, M. & Agha, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. *International Journal of Surgery*, 78, 185-193.
- Özçoban, E. (2020). Koronavirüs'ün (Covid-19) turizm sektörü üzerindeki etkileri ve Türkiye'nin kırsal turizm potansiyeli üzerine bir analiz. *Turkish Studies*, 15(4), 853-866.
- Özkoçak, V., Koç, F. & Gültekin T. (2020). Pandemilere antropolojik bakış: Koronavirüs (covid-19) örneği. *Turkish Studies*, 15(2), 1183-1195.
- Özmen, M. (2007). Turizmin sosyo-kültürel etkileri: Akçakoca örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Akçakoca.
- Reisinger, Y. & Turner, L. (1998). Cross-cultural differences in tourism: a strategy for tourism marketers. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 7(4), 79-106.
- Richter, K. L. (2003). International tourism and its global public health consequences. *Journal of Travel Research*, 41(4), 340-347.
- Stemler, S. (2000). An overview of content analysis. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 7(17), 1-6.
- Sutton, A. W. (1967). Travel and understanding: notes on the social structure of touring. *International Journal of Comparative Sociology*, 8(2), 218-223.
- Türkiye Bilimler Akademisi. (2020). COVID-19 pandemi değerlendirme raporu. <http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/Covid-19%20Raporu-Final+.pdf>

- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. (2020). COVID-19 (SARS-Cov-2 enfeksiyonu) Genel Bilgiler Epidemioloji ve Tanı. https://www.tahud.org.tr/file/cdd0219d-4c17-4460-ade3-0b0aad742c0b/COVID-19_REHBERI_GENEL_BILGILER_EPIDEMIOLOJI_VE_TANI.pdf
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>
- Tönbul, Ö. (2020). Koronavirüs (covid-19) salgını sonrası 20-60 yaş arası bireylerin psikolojik dayanıklılıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 2(2), 159-174.
- Yurdakul, S. E. (2015). Tarihte önemli bulaşıcı hastalık salgınları. *Türkiye Klinikleri J Public Health-Special Topics*, 1(3), 1-6.
- Zeren, F. & Hızarcı, A.E. (2020). The impact of Covid-19 coronavirus on stock markets: evidence from selected countries. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 3(1), 78-84.
- Zhang, Y. & Ma, F. Z. (2020). Impact of the covid-19 pandemic on mental health and quality of life among local residents in liaoning province, China: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 1-12.
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, S. C. & Ho, C. R. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (covid-19) epidemic among the general population in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(5), 1-25.
- Qiu, J., Shen, B., Zhao, M., Wang, Z., Xie, B. & Xu, Y. (2020). A nationwide survey of psychological distress among Chinese people in the COVID-19 epidemic: implications and policy recommendations. *General Psychiatry*, 33(2), 1-3.